

Mgr. MARIE BENEŠOVÁ
MINISTRYNĚ SPRÁVEDLNOSTI ČR

Praha 27. února 2020
Č.j. MSP-64/2020-LO-SP/6
Počet listů: 1
Přílohy:

Vážený pane poslanče,

obracím se na Vás v reakci na Vaši písemnou interpelaci ze dne 31. ledna 2020 ev. č. 972 ve věci „urychlení vyšetřování velkých hospodářských kauz“.

V první řadě musím říci, že jakožto ministryni spravedlnosti mi nijak nepřísluší zasahovat do probíhajících trestních kauz, jakýmkoli způsobem je ovlivňovat, posuzovat je či předjímat nebo hodnotit postup orgánů činných v trestním řízení. Po seznámení se s Vaším dotazem usuzuji, že blíže nespecifikovaná kauza, na kterou poukazujete, se nachází ve stadiu přípravného řízení, kdy dohled nad zachováním zákonnosti nenáleží Ministerstvu spravedlnosti, nýbrž dozorovému státnímu zástupci (§ 174 odst. 1 trestního řádu), přičemž ministerstvo nemá žádné zákonné oprávnění vykonávat dozor nad soustavou státního zastupitelství, nebo snad dohlížet na činnost policejního orgánu. Ministerstvo spravedlnosti sice vykonává prověrky, jde-li o rychlost řízení v trestních věcech, ovšem až po zahájení soudní fáze řízení, tj. až po podání obžaloby, návrhu na potrestání nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu.

Pokud jde o statistické údaje, Ministerstvo spravedlnosti vede několik samostatných statistik ohledně rychlosti řízení, jedná se o statistiky souhrnné [statistiku délky řízení ode dne zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření do dne právní moci rozhodnutí, kterým se řízení končí, statistiku rychlost konání 1. hlavního líčení u soudu (délka řízení ode dne nápadu do dne 1. hlavního líčení) aj.] a statistiky podle příslušných paragrafů trestního zákona [přehled o průměrných délkách řízení ode dne nápadu do dne 1. hlavního líčení podle paragrafů ve dnech, přehled o průměrných délkách řízení ode dne nápadu do dne právní moci aj.]; specifickou statistiku podle oblastí kriminality nezpracováváme. Bude-li Vás zajímat průměrná délka řízení u konkrétního trestného činu, daný údaj Vám poskytneme.

K otázce zákonné úpravy provádění prohlídek v prostorách, v nichž se vykonává advokacie, což může mít vliv na rychlost řízení o závažných hospodářských trestných činech páchaných s účastí advokátů, lze uvést, že tato právní úprava primárně vychází z požadavků judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) a Ústavního soudu. V daném případě je ve zvýšené míře chráněno soukromí klientů advokáta ve smyslu článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod; ve vztahu k obviněnému je pak chráněno i jeho právo na obhajobu jako součást práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 citované Úmluvy. Judikatura ESLP k prohlídkám u advokátů uvádí, že v principu jsou tyto prohlídky možné, je ovšem nezbytné poskytnout zvláštní záruky k účinné ochraně profesního tajemství.

Tyto záruky lze poskytnout ve formě účinné účasti zástupce profesní advokátní komory při prohlídce a účinné kontroly soudu (srov. např. rozsudek ESLP ve věci *André proti Francii*, stížnost č. 18603/03 nebo rozsudek ESLP ve věci *Xavier Da Silva proti Francii*, stížnost č. 43757/05). Stejně tak Ústavní soud považuje povinnost mlčenlivosti advokáta za součást práva obviněného na spravedlivý proces (srov. III. ÚS 3988/13). Požadavky na způsob seznámení se soudce s obsahem listin zajištěných při prohlídce jsou pak vymezeny v judikatuře Ústavního soudu, stejně jako požadavky na účast osob při seznamování se soudce s jejich obsahem, a to i v návaznosti na ústavní právo na soudní ochranu a na veřejné projednání věci v přítomnosti dotčené osoby podle článku 36 odst. 1 a článku 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Tyto požadavky jsou formulovány poměrně striktně. Zákonná úprava se tak může pohybovat pouze v uvedených intencích.

Postup při seznamování se soudce s obsahem listin zajištěných při prohlídce v prostorách, v nichž je vykonávána advokacie, výrazně ztížil a celý proces značně prodloužil v nedávné době vydaný nálezný Ústavního soudu (III. ÚS 702/17 ze dne 22. října 2019), v němž Ústavní soud vyslovil názor, že soudce se s obsahem listin může seznamovat výlučně v průběhu veřejného zasedání nařízeného za tímto účelem. Z praktických poznatků přitom vyplývá, že v případě rozsáhlejších materiálů bude takový postup technicky složitý a bude trvat neúměrně dlouho. Na tento nálezný Ústavního soudu se reaguje v připravovaném novém trestním řádu, který sice zachovává požadavek veřejného zasedání, ale výslovně připouští, aby se soud mohl i prostřednictvím znalce s obsahem listin seznámit před vlastním konáním veřejného zasedání, v němž pak zejména poskytne prostor k případným námitkám dotčeným osobám.

Podle našich zjištění čelí obdobným obtížím v praxi i orgány činné v trestním řízení v jiných evropských státech. Např. v Nizozemsku je prohlídka v prostorách, kde se vykonává advokacie, možná pouze z omezených důvodů a za přítomnosti předsedy regionální komory obhájců a vyšetřujícího soudce. Státní zástupce má povinnost specifikovat, jaké důkazy hledá. Předseda komory a advokát, u něhož se prohlídka provádí, se vyjádří, zda si státní zástupce může dané listiny prohlédnout – v praxi vždy takovou možnost odmítají. Následně se označené listiny zapečetí a předají se vyšetřujícímu soudci, který je oprávněn označené listiny prohlédnout a vybrat z nich ty, které jsou v daném případě relevantní. V praxi jde o velmi zdoluhavý a složitý proces podle neformálně sdělených informací trvající přibližně půl roku.

S pozdravem

Vážený pan
Mgr. et Mgr. Jakub Michálek
poslanec
Parlament České republiky
Sněmovní 4
118 26 Praha